

UJ KELET

ESZAK-POLITIKAI-NAPILAP

Interpelláció és nyílt levél

Budapestten ma minden interpelláció amolyan kis szenzáció. Kétszeresen szenzáció, ha zsidóinterpelláció. Teleky Béla városatyja felszólalása a tegnapi budapesti tanácsülésen kétszeres szenzáció. Ez a városatyja nem kisebb dolgon habozódik fel, mint azon, hogy a székesfőváros minden törvény és jog ellenére huszonhárom zsidó iskolaigazgatót és négyszáz tanítót ebrudalt ki az iskoláiból. A közoktatásügyi tanácsnak kijelentette, hogy egyetlen zsidó igazgatót sem tűr meg a fővárosi iskolák élén, a huszonhárom régi és kipróbált pedagógusnak tehát sürgősen távoznia kellett. De nemcsak eme huszonháromnak, ama négyszáznak is, akik nem állottak élén semilyen iskolának, de szerény és szorgalmas napszamosai voltak a gyermeknevelésnek és az oktatásnak. Teleky azt mondja, hogy a főváros vezetősége mögött ugyanugy felelőtlen melékkormány működik és irányítja az eseményeket, mint az országos politika mögött. A tanítók nemzeti szövetsége átnyújtotta terrorlistáját, amelyen egytől-egyig rajta voltak a kidobásra és az állástalanságra ítelt zsidó tanítók és iskolaigazgatók és a főváros kezes bárányként hajtotta végre a parancsot. „Uraim, kiáltotta Teleky városatyja, ez embervadászat!“ „Nem embervadászat, kiáltották, vágta vissza mindenfelől, fajvédelem.“ Teleky persze nem hagyja magát, ragaszkodik hozzá, hogy az elbocsátások törvényellenesek voltak és követeli a zsidó tanerők visszahelyezését.

Nézzünk csak mögéje ennek a szenzációs interpellációnak. Mi benne a szenzáció? Az, hogy egy évvel később hangzott el, mint kellett volna. Esztendeje, vagy talán már több, hogy a zsidó tanítókat a főváros kitétte az uccára. Nem volt kevésbé könyörtelen, mint az egyetem és a többi magyar főiskola, amelyek a zsidó diákságot kergették világra. Azt kell kérdeznünk, miért ily későn? Miért csak most jutott eszébe valakinek Budapestten, hogy a zsidó tanerőket kiakolbolították, hiszen már tizenkét hónapja, vagy még régebb ideje tengődnek állás híján? Miért nem jutott eszébe senkinek interpellálni akkor, amikor ezek a kenyérfosztó atrocitások megtörténtek? A felelet igen egyszerű. Akkor nem állott Magyarország képviselőválasztás előtt, akkor nem volt szükség senkinek, se kormánynak, se pártnak, se személyi ambíciónak, hogy a jog és törvény ellenére üldözött zsidók védelmére keljen, nem kellett a zsidók szimpátiája, a zsidók voksa, hát csak fusson akinek nincs bora, mert ez a magyar élet melódiája, ez a fekete zongora. Csak

menjenek ki a hazátalanságba a zsidó diákok ezrei és menjenek az uccára a zsidó tanárok és tanítók, pucoljanak cipőt, vagy lépjenek be a hordárok szervezetébe, éljenek meg úgy ahogy tudnak, de ne akarjanak megélni az oklevélükből, a tudásukból, egy életen át eltöltött gyermeklélekkeléltő munkájukból.

Ha a magyarországi zsidókban erősebb volna a józanság, mint a félelem, ha biztosabb lenne bennük a belátás, mint az ellágyulás, akkor az ilyen kortesi loreley-dologra fűlyülnének és menének a maguk útján. De tartunk tőle, hogy a budapesti zsidóknak az is elég, ha valaki feláll és elkiáltja magát: „Kebelemre a zsidó testvérekkel!“ Ettől szentimentális könnyek gyűlnek a szemükbe. És erre van most mód bőven. Mert a loreley-dolgokat ma már nemcsak a fővárosi terror szikláin éneklük, de mindenütt másutt, Klebelsberg Kunó gróf belügyminiszter levelet ír az „Egyenlőség“-nek és gondoskodik róla, hogy ez a levél még nagyobb nyilvánosság előtt „Az Est“-ben is megjelenjen. Azt írja Kunó gróf: „Mindig is azt mond-

tam, hogy a zsidókérdésben semilyen agresszív politikára kapható nem vagyok, ugyanezt mondom ma is. Ezért szentül hiszem, hogy azok a tárgyalások, amelyeket most folytatni fogunk, eredményesek lesznek és a konszolidációra hajló magyar zsidóságnak mód adatik, hogy ebben az országban jól érezze magát.“ Hogyne, mód adatik rá, Klebelsberg belügyminiszter, aki az új választásokat vezeti, eszes ember, ravasz ember. Ő mindig azt mondta, Ő most is ugyanazt mondja, Ő a zsidóknak módot ad. És a fővárosnál is módot adnak a zsidóknak. Módot az elérkezélynélésre. Mert egyébre aligha. Csak szavak történnek, csak interpellációk, csak nyílt levelek. De a tények változatlanok maradnak. A huszonhárom igazgató és a négyszáz tanító továbbra is künnlézeng a kenyértelenségben és a zsidó diákok tizezei továbbra is künnlézengenek a nyomoruságban, külföldi egyetemeken. De a kurzus változatlanul éneklő a sziréndalokat, amelyeknek egy a mottója: vakulj zsidó és szavazz a megszelídült kurzusra.

El akarják halasztani a választásokat

A nemzeti párt nem ismer különbséget Tisza, Bánffy és Bratianu között — Miniszterek Nagyváradon — A választási harc

Az Uj Kelet tudósítójától.

Tegnap az a nagyjelentőségű hír terjedt el a fővárosban, hogy Bratianu a napokban kihallgatáson jelenik meg a királynál és a választások elhalasztását fogja kérni. A liberálisok ugyanis nem készültek fel teljesen a választásokra és a hátralevő idő az erdélyi szervezetek kiépítésére rövidnek bizonyult. A kormány választási eshetőségei — mondják ellenzéki körökben — az utolsó napokban lényegesen megcsappantak és az agitáció kiszélesítésére időt akar nyerni. A liberálisok — mondják — az időjárástól várják győzelmüket és egy jelentős kormánypárti főkéntes következő kijelentését kolportálják:

— Ha továbbra is rossz marad az időjárás, tudjátok meg: többséget szerzünk.

Az „Aurora“ ehhez a kijelentéshez a következő megjegyzést fűzi. „A liberálisok úgy látszik meg vannak győződve, hogy nemcsak Prímat metropolita és Schorr főrabbi liberális, de az uristen is.“

Marghiloman hosszasan nyilatkozott a jövő parlament alkotmányozó jellegéről és kijelentette, hogy azt az ellenzék semmiesetre sem fogja elismerni.

— Vakmerőség Bratianuétól — mondotta a konzervatív progresszívok vezére — egyeduralmat létesíteni, de ez a vakmerőség bizonyára másoknak még nagyobb vakmerőségét fogja kiváltani.

Erdélyben a nemzeti párt hirdet élet-halál harcot a liberálisok ellen és minden eshetőségre készen áll. Tegnap a fővárosba

érkezett a párt egyik vezetője, aki az erdélyi románság hangulatáról a következőket mondotta:

— A gyulafehérvári határozat óta nem uralkodott Erdélyben olyan lelkesedés, mint ma. Erdély román népe szabadságharcra készül a kormány ellen, akárcsak a magyarok idején. Különben nálunk nem tesznek különbséget Tisza, Bánffy és Bratianu között.

Nagyváradon Mosoiu tábornok és Banu miniszterek a prefekturán a liberális párt vezetőivel szűkebbkörű megbeszélést folytattak, amelyen — kiszivárgott hírek szerint — megajították a párt hivatalos jelöléseit. Ma délelőtt a párt ülést tart, amelyen publikálni fogják a jelöléseket és megbeszélnek a további teendőket.

Értesülésünk szerint Mosiu miniszter szűk környezetével holnap délután Élesdre utazik, ahol tudvalevőleg jelöltette magát és választói előtt ismertetni fogja programját.

A miniszterek felkeresték Ciorogariu püspököt is, akivel hosszabb ideig tárgyaltak.

Politikai körökben úgy tudják, hogy a Marghiloman-párt meggyeztet az Averescu-párttal. Az „Epoca“ szerint a progresszív-párt más ellenzéki pártokkal is akart paktumot kötni, de az erre vonatkozó kísérletek nem jártak eredménnyel.

Jorga ma hosszabb tanácskozást folytatott Take Jonescuval. Az „Epoca“ szerint Jorga holnap Moldovába utazik, hogy a választásokat előkészítse.

Miért szükséges az önálló zsidó politikai szervezkedés

Az „Erdélyi zsidó néppárt” megalakulását örömmel üdvözlöm Erdély zsidóságának alkalom, mikor Nagyrománia részét vehet a nemzetakarát megnyilatkozásában. Ép ezért engedtessek meg nekem, hogy függetlenül a párt hivatalos állásfoglalásától néhány egyéni megjegyzést fűzzek a mozgalomhoz.

Csak vázlatosan kívánom érinteni a történelmi momentumokat a forradalom kitörésétől kezdődően.

1918 őszén az utódállamok zsidóságának nagyrésze nemzeti alapon szervezkedett. A békeszerződések mindegyike külön szabályozta a zsidóságunkat, mint nemzeti kisebbségnek, közjogi helyzetét. Ezzel az utódállamokban élő zsidóság nemzeti kisebbségi jogai elismerést nyertek.

Lássuk tehát, hogy ezen idő óta az államhatalmat gyakorló kormányok és pártok hogyan ismerték el ezen jogainkat?

A Vajda-kormány

idejében joggal reméltük, hogy az a párt, amely a gyulafehérvári határozatot hozta, ezeket az elveket az államigazgatás minden vonalán gyakorlatilag is megvalósítja. Ehelyett azt láttuk, hogy egész működése ezeknek az elveknek a kigunyolása. A városokban jelentékeny számban élő zsidóságunk örökös rettegésben kellett élnie a reászabadított lakás-kormánybiztosok működése miatt. Ezeknek működése: államilag organizált bolsevizmusnak nevezhető s ma is rettegve gondol vissza a zsidóság ezekre az időkre, mikor a salus rei publicae elvének leple alatt lakáspríbékekkel kínózták a nemzeti kisebbségeket. Hiába küldöttsegtünk, memorandumoztunk, kaptunk szép ígéretek, de a boerizmus egyre jobban dühöngött. Más vonalon sem láttuk az állampolgárság egyenlőségét, mert a korcsmai és trafik-engedélyek elvonása tárgyában kiadott rendeletek sok zsidó egzisztenciát tettek tönkre. A kényszerbérletek végrehajtása rendjén a zsidó földbirtokosok és bérlők érdekei súlyos sérelmeket szenvedtek; a forradalom okozta károk megtérítése tekintetében a kifosztott zsidóság mit sem kapott.

Vizsont el kell ismernünk, hogy az egyházi autonómia és iskolai kérdésben a zsidóságunk, mint nemzeti kisebbségnek elismerése tekintetében megértéssel jártak el és a sérelmeket orvosolni igyekeztek. Fekvésük óta a nemzeti kisebbségi jogok elismeréséért fokozottabb mértékben szálltak síkra és az

erdélyi regionalizmus eszméje rokonszenves előttünk, mert ennek keresztülvitele szorosan összefügg a gazdasági helyzettel s így sok mindenben felelve a multak keserűségét, tényképp kell megállapítsam, hogy az erdélyi román nemzeti párt iránt az erdélyi zsidóság ma már több bizalommal van, mint a multban.

Az Averescu-párt

nem sok megértést tanúsított a nemzeti kisebbségekkel szemben. Groza és Goga miniszterek állandó megnyugtató kijelentéseit az ellenkező bizonyító tények követték s a regábelieknek a hivatalokat előzőlő térfoglalása a helyzetet még elviselhetetlenebbé tette. A nemzeti kisebbségekkel szemben, különösen az egyházi és az iskolai kérdésekben sokkal intranzigensebb és sovénőbb álláspontot foglalt el, ami kellemetlen emléket oltott lelkünkbe. Egyházi autonóm kérdéseinkben itt is feltámadt az Apponyi Albert szellem s Jonescu méltó tanítványának mutatkozott, mert felrugva az 1894-es törvényeket, olyan felfogás kapott lábra a központi kultuszminisztériumban, melynek kiűrtása iránt a zsidóság a legélesebb harcra készült. A párt működése és uralma nem hagyott kellemes emlékeket a zsidóság lelkében, inkább csak néhány kiváló és megértő politikus személyének emlékét őrizte meg.

Az ezt követő

Take Jonescu-kormány

működése felett nem mondhatunk kritikát, de tényképp kell leszögezzük, hogy egész Erdély zsidósága a legnagyobb szeretettel üdvözölte Cajus Brediceanu erdélyi miniszterségét, kinek képességeitől és megértő, modern européer gondolkodásától a nemzeti kisebbségek joggal remélték sorsuk és gazdasági helyzetük jobbfordulását.

Most pedig foglalkoznunk kell az uralomra jutott

liberális pártnak

a zsidósághoz való viszonyával. A liberális párt gazdaságilag legerősebb pártja Nagyromániának. Multja szorosan összeforrott Románia történetével, de a zsidósággal szemben eddig nem sok megértést tanúsított, bár az 1918 évi decret lege-jükkel igen sok zsidó nyerte el polgárjogát. Mi azonban azt követeljük, hogy ne decret legéjkel legyen szabályozva a zsidóság polgárjoga, hanem az állam konstitutív alkotmányában legyenek lefektetve az állampolgárság elnyerésének feltételei — egyformán minden egyén számára. Nem lehet az állampolgárokat osztályozni egész, — fél — negyed állampolgárok szerint. Hogy minő magatartást óhajtanak tanúsítani a zsidósággal szemben a

jövőben, erre nézve nélkülözzük mindezeig az erre illetékes tényezők nyilatkozatát s ez óvatosságra kell, hogy intse Erdély zsidóságát. De a liberális párt erdélyrészi vezetősége, Banescu, dr. Pordea, Leon-féle hármastanács mindezeig nem adta tanujelét annak, hogy valami nagy megértéssel viseltetik a zsidóság nemzeti kívánságai iránt.

Az elmondottak azt bizonyítják, hogy Erdély zsidósága egyik román párttól sem várhatja törekvéseinek és kívánságainak megvalósítását. A parlamentben minden párt a maga speciális követeléseit fogja hangoztatni, de ki gondol majd a zsidóságra, a mi számtalan problémánkra és sérelmeinkre, amelyeknek megoldását az összeülő parlamenttől várjuk. Kötelességünk lett tehát az Erdélyi Zsidó Néppárt megteremtése. Ebben a pártban kell egyesülnie, hogy teljes erejével küzdhesen a zsidó nép egyetemes érdekeiért. Ez nem a cionizmus kérdése, sőt nem is vallási kérdés, ahol különböző felfogások és meggyőződések emelhetnek válaszfalat testvéreink között, ez a mi létérdekekünk.

A zsidóság mindig hűséges fia volt hazájának, a bennerejlő nagy kulturális erőket az állam szelemi értékének emelésére fordította, gazdasági működése pedig mindenkor az ország javára szolgált. Ezt a nagy erőt akarjuk mi sorompóba állítani pártunk segítségével, hogy megvédhessük fontos érdekeinket. Ha Erdély zsidósága e párt kötelékében egyesül, ugy a küzdő román pártok nem állíthatják majd oda bünbakul a választások után a zsidóságot.

Hangsúlyoznom kell még, hogy ez a választás nem lehet igazi és hű kifejezése a nemzet akaratának, mert a választási névjegyzékek rendkívül hiányosak és a zsidó választások nagyrésze abba felvéve nincs. Ennek ellenére is a zsidóságnak részt kell vennie a választásokon, de nem idegen pártok jelszava alatt, hanem az erdélyi zsidó néppárt egységes programja alapján.

Dr. Klein Miksa

A Givath Saul telep ujjaépülése.

Jeruzsálem közelében a Jajfaba vezető országut mentén fekszik „Givath Saul” nevű zsidó telep, mely a háboru alkalmával, Jeruzsálem ostroma és elfoglalása idején majdnem teljesen elpusztult. A lakatlan telepet legutóbb egy angolországi család vette gondjába és az azonnal megkezdett újraépítkezéssel a telepet teljesen rendbehozta. Rövid idő alatt a telep kis kolóniává fejlődött, minthogy a közeli kőbányákban dolgozó chalucok, számszerint 70-en, itten telepedtek meg.

A kabbala az új zsidó irodalomban

Irta: Szabó Imre

A kabbala szellemének az új zsidó irodalom majdnem minden művéhez legalább közvetve köze van, különösen amióta a miszticizmus a zsidó tömegek között is megterjedésedett. Egykor, a tizenhatodik század derekán, olaszok és németek is szeretettel művelték; Reuchlin János pedig a kabbalát keresztény tudománnyá avatta. Legtöbb kapcsolata a kabbalának persze a zsidóság szellemi életében is a vallásos élethez, a vallásgyakorlathoz volt, amit elég élénken igazol ez a szombati szentségről szóló zohárbeli szemelvény:

„Mestereink, áldás emlékükre, ezeket hagyományozták: Háromféle mulasztással követ el súlyos bünt az ember. Ha önmagát átkozza, ha kenyérmorzsát hullat a földre, mindenkifölött pedig azzal, ha a szombat befejezése előtt világot gyújt, mielőtt az imagyülekezet áldóimáját elmondta volna, amely elkülöníti a szombatot a munkanaptól. Mert az időelőtti gyújtás fényével a pokol tüzeit is idő előtt föllobbantja. A pokolban ugyanis elkülönítve bűnhődnek mindazok, akik a szombatot földi életükben munkával megszentelték. Szombaton azonban a pokol tüzeitől megkíméltek. Ha tehát a pokol lángjai

korán föllobognak, átkokat szórnak azok fölé, akik időnek előtte tüzet gyújtottak. És Ézsaiás prófétával mondják: (XXII. 17.) „Ime az Ur eldob, miként az erős valakit elhajt és megragadni fog és mint gömböt messze földön fog forgatni.” Mert míg a szombat tart, addig az ő szentséges szelleme lebeg mindnyájunk fölött. Ha azonban a szombatot a köznaptól elválasztó imát elmondották, akkor mindama seregek, amelyek köznapokon szolgálatot teljesítenek, visszatérnek munkahelyeikre. Azonban, ha a munkanap megkezdődött, a seregek addig nem fognak munkához, míg Izrael az áldóimát el nem mondta. Amikor meggyulni látják a zsidó házak ablakában a világszínűt, ismét végzik dolgukat. Ez az oka, hogy az eikárhozottak átkozzák azokat, akik szombat kimenetelkor korán világszínűt gyújtanak. Akik azonban késlekednek a láng fellobbantásával, azokat e szavakkal áldják: Adjon bőséget az Ur neked az ég harmatjából és a föld zsirjából. Áldott légy a városban és áldás vár a faluban.”

Egy széles lelki skálájú néphez azonban a hagyomány kínai falán is átszivároga a kor kulturája és mindenkor akadtak egyéniségek, akik e kulturát — ha elkésve és itt-ott elkorcsosulva — közvetítették. Másutt szinte anakronizmus volt már, amikor a keleti zsidóság körében, 1853-ban az első történelmi regény,

Abraham Mapu műve az „Ahavat Cion” (Cion szeretete) megjelent. A könyv Eugen Sue „Páris rejtelmei” című kriminológiai regénye héber fordítása után került a talmudi nevelésnél fogva héberül olvasó közönség elé. A mű a zsidó nemzet legszebb korszakából, Achás és Chiskijahu királyok és Ézsaiás próféta idejéből vett témájával és a Biblia tisztult és emelkedett nyelvezetével mint friss forrásvíz hatott tikkasztó ut után. Maput a könyv rokonszenves fogadása a regény folytatására ösztökölte. Szélesebb és nagyszerűbb esztendővonalakkal folytatja itt az első regény kora és szereplői fesését, de egy megtört lélek keserű élethiúzófiájával. Akik a regényírásban nyomába jöttek, már csak másoló munkát végeztek, úgy, hogy a kifejezésbeli pepecselést végző epigónak a héber elbeszélő irodalomtól akkoriban szinte elriasztották az olvasókat.

Perc Szmolenskyn (1842-1885.) érdeme, hogy a tespedésnek ez az időszaka átmeneti volt csak. A huszonöt éves mohilevi származású fiatalember nagyon szűkös viszonyok között Bécsben „Hásachár” — Virradat — címen héber folyóiratot indított azzal a programmal, hogy „a sötétség fanatikusi és a rombolás fölvilágosultjai ellen” fölvegye a harcot. Ő követelte először nívós folyóiratában a héber nyelv népszerűvé tétele mellett, hogy a zsidó nép irányítsa figyelmét Palesztina felé és ne bizzon a népek vállveregető liberalizmusában.

SZE
A nagy
dox K

Az alakítás nagy lel nagyobb a zsidó párt hely hogy a országos képviselő A párt sága eib és demo ból a pá nevezni. követend gyűlés részletes

egyébké fogva el veteli a békeszer ségi jogi demokra gazdaság olyan tö helyezés annak j dönteni milyen célokat.

Ug Néppárt ahol na lőtlet lo

távratot ottani h Gézát je paganda Az tesz, h frakciók bizasábó és Hirsch

elnökevé kifejtette fontossá a maga

Ez a pr ses Hess nem le pösabb regénye a tévely romantí tően sz történet, életének kat egy készség elbeszélő közül le — Eme kötetét, írója, a regénye

Sz egyik é ségszerű Ebreszt életbe gosodott Szolner hatchija még je zók köz nevé a élet — művészi

Szervezkedik az Erdélyi Zsidó Néppárt

A nagygyűlés fogja megállapítani a programot — Tárgyalás az Ortodox Központi Irodával — Zsidó politika Bukovinában és a regátban

Az Uj Kelet tudósítójától

Az egységes zsidó politikai párt megalkotásának gondolata egész Erdély zsidósága nagy lelkesedéssel fogadta. Az ország minden nagyobb városából jelentések érkeznek, hogy a zsidóság megtette a szükséges lépéseket a párt helyi szervezeteinek megalakítására, úgy, hogy a február tizenegyedikére tervezett országos párt nagygyűlésen a helyi szervezetek képviselői már teljes számban megjelenhetnek. A párt szervezkedés kolozsvári előkészítő bizottsága elhatározta, hogy a szervezkedés egységes és demokratikus jellegének kidomborítása céljából a pártot „Erdélyi Zsidó Néppárt”-nak fogja nevezni. A pártnak a választások alkalmával követendő magatartását a kolozsvári nagygyűlés fogja véglegesen megállapítani. A részletes program kidolgozása is ekkor történik.

A program alapvető elvei

Egyébként már a pártalakulás természeténél fogva előre determinálva vannak. A párt követeli a zsidóság részére a törvényekben és békeszerződésekben biztosított nemzeti kisebbségi jogokat. Követeli a közelet tisztaságát, a demokratikus kormányzást, a szellemi és gazdasági élet teljes szabadságát és minden olyan törvény vagy rendelet hatályon kívül helyezését, amely a zsidó kisebbségre, vagy annak jelentékeny részére hátrányos és a jogosságát sértő. A párt nagygyűlés fogja dönteni afelől is, hogy az erdélyi zsidóság milyen eszközökkel valósítsa meg ezeket a célokat.

Úgy értesülünk, hogy az Erdélyi Zsidó Néppárt minden olyan választókerületben, ahol nagyobb számban zsidó választó lakik, jeleket fog állítani.

Máramarosországról

táviratozza tudósítónk, hogy a zsidó néppárt ottani helyi szervezete megalakult és dr. Wider Gézt jelölte képviselőnek. A választási propaganda teljes erővel megindult.

Az előkészítő bizottság erőteljes lépéseket tesz, hogy a zsidó néppárt részére az összes irakciók támogatását megnyerje. A párt megbízásából Altmann Sámuel, a Mizrach elnöke és Hirsch Jakab érintkezésbe lépett az

Ortodox Központi Iroda

elnökével, Ullman beszercei főbírival, akinek kifejtették az egységes politikai szervezkedés fontosságát. Ullmann főbírival kijelentette, hogy a maga részéről szintén azon a véleményen

van, hogy az erdélyi zsidóságnak a mostani választások alkalmával minden körülmények között gondoskodnia kell róla, hogy érdekeit megfelelő emberek képviseljék a parlamentben. A főbírival összehívta az ortodox iroda politikai bizottságát, valamint más ortodox személyiségeket, hogy az egységes politikai pártalakulásban való részvétel módjaitól tanácskozzanak.

Bukovinában

a zsidó nemzeti párt választási mozgalma sajnálatos kilengéseket mutat. A csernóci mandátumra a párt egy része Straucher volt képviselőt akarja jelölni, másrésze viszont dr. Majer Ebnert, a cionisták kitűnő vezérét. E pillanatban úgy látszik, hogy a két zsidó férfi mérkőzni fog egymással a választáson. Reméljük azonban, hogy még a választások előtt sikerülni fog az ellentéteket elsimítani és a két jelölt közül valamelyik visszalép, úgy hogy a zsidó szavazatok nem fognak megoszlan.

A liberális párt vezetősége

az ókirályság

zsidóságának egyes vezetőivel is tárgyalásokat kezdett választási paktum létrehozása érdekében. A liberálisok azonban nem a zsidóság hivatott politikai szervezetével, a benszülött zsidók szövetségével, az Unioneával tárgyaltak, hanem csak egyes közeleti szereplőkkel, így Eli Berkovicival, az ismert bukaresti milliommossal és Schorr rabbiával, akinek viselt dolgairól Erdély zsidósága az Uj Kelet hasábjairól tudomást szerezhetett. Az Unionea szükségesnek látta az elterjedt hírekkel szemben kommunikében körvonalazni álláspontját. A kommuniké a következőket tartalmazza:

Románia zsidóságának egyetlen politikai szervezete az U. E. Pamanteni, melynek végrehajtóbizottsága ma tartott ülésen a választásokon követendő magatartás felett véglegesen még nem határozott. Az Unionea

tillakozik a felelőtlen zsidó közeleti vezető férfiak szereplése ellen

és hivatalos álláspontját legközelebb fogja nyilvánosságra hozni. Sem a liberálisok, sem a Jorga—Take Jónescu-féle ajánlatok felett még nem történt döntés. Megállapítható azonban a tanácskozások menetéből, hogy egyiket sem fogjuk elfogadni, hanem a parasztpárttal fogunk megegyezni. A parasztpárt programja komolyan demokratikus és egyedül biztosítja a zsidóság követeléseit.

Ez a propagandája akkoriban — jóllehet Moses Hess Németországban jóval megelőzte — nem lett visszhangra, de a folyóirat a legkapósabb olvasmányok egyike lett mégis, a regénye jussán. „Hatoe b'darké hachajim” — a tévelygő — a zsidó kabbalával átítatott romantika és realizmus ölekezésének megejtően szép írása, amellyel valóságos zsidó kortörténet, amely az akkori zsidó tömegek életének minden vonatkozását felöleli és azokat egy tehetséges író meglátásával és teremtő készségével mutatja. A regény sikere újabb elbeszélő írások alkotására ösztönözte, amelyek közül legszívesebben fogadták a „Gaon v'sever” — Emelkedés és zuhanás — című novella kötetét, amelyet Szmolenskyn egyik életrajz-írója, a kitűnő R. Breinin, Zola „Péncz” című regényével hasonlít össze.

Szmolenskyn működése a zsidó irodalom egyik érdekes és történeti szempontból szükségesszerű korszakának fordulópontjára esik. Ebresztő munkája az irodalomba és a zsidó életbe új, friss légáramlatot hozott. A fővilágosodottság korszaka a „Haszkala” lezárult és Szmolenskyn írásai megnyitották a „Tekufat hachija”, a nemzeti újjáéledés korát. Föl kell még jegyezni a Hásáchar írói köréhez tartozók közül Reuben Aser Brodes (1951—1902.) nevét a „Hadasz v'hachajim” — Törvény és élet — című regénye miatt, amely ugyan művészi követelmények szempontjaiból alig

nyújt valamit — a publicisztika fölfalja benne az irásművészetet — de az egyetlen e korból származó elfogadható irányregény, Brandstätter „Corer hajhudim” — Zsidók kintzója — című pompás iróniával megírt regénye mellett.

Salom Jakob Abramovits (Mendele Mochér Szforim) már mélyen az újjáébredés korának szellemében gyökerezik és ő hozza a klasszikus zsidó regényt nem is héber, hanem szargon — jiddis — nyelven. A regény „Fiske der krime” — A sánta Fiske — a legzsidóbb, a legklasszikusabb elbeszélő írás, ami eddig megjelent. Zsoltári fenköltés és megejtő egyszerűség a természet leírásában, élet és mozgás és az emlékezetből ki nem téphető plasztika a koldus alakok jellemzésében. A regény különben páratlan szatírája a keleti zsidó mosolyos szolgálatkészségének és idegenek kegyeiben való sütkézésének. Nagyszabású szatírái közül föl kell említeni a „Szuszati” — Lovacs-kám — és a „Maszot Binjamin haslisi” — Harmadik Benjamin vándorlásai — című műveit. A zsidó tömegnyomort az „Emek habacha” — Síralom völgye — nevű könyvében tárja föl megrázón, tolsztoji nagyszerűségben. Bájos és legelterjettebb könyvei közé tartozik a „Bajamim hahém” — Elmúlt napok — című hosszabb elbeszélése, a „szegénység idillje”, amelynek keretei közé az író saját élete érdekes mozzanatait is behelyezte.

Ismét megkezdődtek a kilakoltatások

Az Uj Kelet tudósítójától.

Amióta a lakbérleti hivatal megkezdte működését, állandóan hatásköri összetűzések támadtak közte s a lakáshivatal között. Pacurar törvényszéki bíró, a lakbérleti hivatal elnöke annakidején nemcsak a sajtó képviselőinek tett nyilatkozatában, hanem rendeletileg is biztosította Kolozsvár lakosságát, hogy ezentul senkit a lakásából nem fognak kitenni. Ugyanakkor a lakáshivatal is megnyugtatta a polgárságot, hogy a hivatalnokok részére ezután is rekvirálni fog, de cserébe más lakást ad. Petala tábornok is több ízben kijelentette, hogy a katonaság, ha a helyőrségi tiszteket elhelyezik, beszünteti a rekvirálasokat. Néhány hétig valóban elnémultak a lakásbörtányok és mindenki megnyugodva hitte, hogy egyszer és mindenkorra meg is szűntek.

Közben a lakbérleti hivatal és a régi lakáshivatal között ellentétek merültek fel. A lakáshivatal ugyanis több olyan intézkedést tett, amely a lakosság legegységibb jogait támadta meg s az érdekeltek a lakbérleti hivatalnál kerestek jogorvoslatot és Pacurar elnök nem egyszer exponálta magát a lakáshivattal szemben. Csendes harc tört ki a két hivatal között. Embereket dobtak ki és helyeztek vissza, homiokegyenest ellenkező rendeletekkel nyugtalanították a lakosságot. S ebbe a küzdelembe belevegyült a katonai lakáshivatal és rekvirált.

A legutóbbi rekvirálasok közül az alábbi esetek jutottak tudomásunkra:

Reiter Manó fuvaros, Sip-utca 4 szám alatti lakos egy szoba-konyhás lakásban lakott. A felesége a kórházban feküdt, ő maga is beteg volt, amikor egy őrmester jelent meg nála s a katonai lakáshivatal bonja alapján követelte, hogy a lakást adja át. Reiter a téparancsnokságra akart menni annak bizonyítására, hogy a bont téves információ alapján állították ki. De be sem engedték Tatarescu ezredeshez, aki a lakásügyekben intézkedik. Az őrmester ekkor rendőri segédlettel felejtette a lakást, a holmit kirakta belőle s beköltözött. Cserébe felajánlotta Honvéd-utca 51 sz. alatti lakását, de mikor a kilakoltatott Reiterék el akarták foglalni, egy másik altiszt lakott már benne s így ők az utcán maradtak.

Ugyancsak téves információ alapján rekvirálták el Stein Emánuel Calea Victoriei 81 sz. alatti kétszobás lakását, amelyet cserébe kapott a lakáshivaltól. A tizenegytagú család, köztük négy beteg, most egy három négyzetméteres konyhában lakik. A városi tiszt főorvosi hivatal jelentésére Pacurar lakbérleti hivatali elnök és Guimann lakáshivatali főnök helyszíni szemlét tartottak és kijelentették, hogy a lehetetlen viszonyok közt lakó családnak megfelelő lakást fog kiutalni. De ez még mai napig sem történt meg.

Az utcára került Weinstein Bencion is, akit egy ízben már kilakoltattak volt. Most az üzlethelyiségét vették el s megfosztották a kenyérkereseti lehetőségétől.

Jogtalan kilakoltatás ügyében interveniál az iparkamara is. Az iparpártolási törvény rendelkezéseinek ellenére elrekvirálták Gergely János bádognak Karolina-téri raktárhelyiségét, melyet lakásának egyik szobájában helyezett el.

Nincs nap, hogy fel ne keressenek az Uj Kelet szerkesztőségét panaszokkal a jogtalan kilakoltatások miatt. S minden egyes esetben megállapítható, hogy a lakáshivatalok nem győződnek meg előzőleg arról, hogy információjuk megfelel-e a tényeknek és gyakran olyan lakrészeket utalnak ki, amelyek a valóságban nem léteznek.

Ezek a konkrét esetek. De hány kilakoltatás történt, amelyről a sajtó nem szerzhett tudomást. S míg a két éven át kísértett lakásbörtányok ismét gyakoriak kezdenek lenni, a lakbérleti hivatal hatásköri harcot viv a lakáshivattal. Hír szerint a lakáshivatal március végén megszűnik.

Általános vasutassztrájk és ostromállapot Németországban

Berlin, február 3. (RTI. Rador.) A vasúti munkások szakszervezete ma másfél napos tárgyalás után huszonegy szavazattal tizenöt ellenében kimondották az általános vasutassztrájkot. A szakszervezeti ülés lefolyásáról a következőket jelentik:

Az ülésen összesen harmincötven vettek részt. Felvetődött az a terv, hogy a munkásságot egyenként kérdezzék, megegyezik a fel-fogásával a sztrájk kimondása. A javaslatot azonban elvetették. Késő esti órákban kapták meg a hírt, hogy a kormány a munkásság követeléseit kategorikusan visszautasította és rendelkezést adott a hatóságoknak, ha a sztrájkot kimondanák, a munkásság vezetőit tartóztassák le. A hír vételekor kínos jelenetek játszódtak le. A sztrájk feletti javaslatot szavazás alá bocsátották és a határozat értelmében kimondották a sztrájkot. A sztrájk kimondásának híre pillanatok alatt terjedtek el az országban. A szakszervezeti tagok nyomban eltűntek, hogy a letartóztatást elkerüljék. Pillanatok alatt megálltak a vonatok.

A kormány intézkedett, hogy a forgalom zavartalanul lebonnyoltsék. A mordony-vezetőket mérnökök helyettesítették.

A kormány felhívást bocsátott ki a munkássághoz, lépjen vissza munkába, mert nem áll módjában most a kívánt feltételeket telje-

síteni. Hivatkozik a munkásság hazaszeretetére és reméli, megértik hogy a kincstár nem bír el nagyobb terheket. Az önként jelentkező munkások rendőri védelemben részesülnek.

Berlin, február 3. (RTI. Rador.) A birodalmi elnök az egész ország területére elrendelte az ostromállapotot.

Berlin, február 3. (RTI. Rador.) A fővárosban nyugalom van. A vonatok rendszeresen közlekednek.

Berlin, február 3. (RTI. Rador.) A Wolff-ügynökség jelenti: A Rajna-menti szövetségközi bizottság tudomására adta a munkásságnak, hogy nem járul hozzá a Rajna-menti munkásság sztrájkjához és amennyiben az mégis megtörténik, szigorú intézkedéseket fognak életbeieptetni. A vasúti munkások szakszervezete erre biztosította a bizottságot, hogy a Rajna-mentén dolgozni fognak a vasutasok.

Bécs, február 3. A német vasutassztrájk ma reggel hat órakor általánossá vált. A vasutasszövetség összetéző bizottsága ötszáz szóval keltő ellenében proklamálta az általános sztrájkot. Hírlik, hogy a postások csatlakozása órák kérdése. A berlini szakszervezeti tanács megkísérelt a közvetítést. A kormánynak az az álláspontja, hogy sztrájkolókkal nem tárgyal. A hangulat roppant feszült és meglepetésektől lehet tartani.

Bethlenék csalógaik a zsidókat

A magyar belügyminiszter nyílt levele

Az Uj Kelet tudósítójától.

Budapest, január 31. A magyar pártok erősen készülődnek a választási harcra és ezáltal a zsidók, akik a városokban elég tekintélyes választó-kontingens képviselnek, nemcsak mint pogrom-objektumok jönnek számba, hanem mint olyan elemek lépnek előtérbe, melyekkel a kormány számítani kell. A kormány Horthy-ellenes ellenzéke a zsidóságot teljesen magához vontatta és úgy a Vázsonyi Vilmos köré sereglettek, mint egyéb ellenzéki pártok zsidói erősen szervezkednek Bethlen ellen.

De csak természetes, hogy az asszimilációs zsidóságban a kormány még mindig nem vesztette el támaszát és bizalmát. Bethlen komoly tárgyalásokat kezdett a „hivatalos” zsidóság reprezentánsaival és ez a zsidóság memorandumban terjesztette elő kívánságait.

A tárgyalásokra vonatkozólag az „Egyenlőség” Klebelsberg Kuno belügyminiszterhez fordult információkért. Az idézett újság a minisztertől a következő írásbeli felvilágosítást kapta:

„Tény, hogy szándékomban van legközelebb a magyar zsidóság képviselőivel bizonyos ellentétek kiegyenlítését célzó tárgyalásokat folytatni. Ezen nem kell csodálkoznia sem a politikai, sem a társadalmi közéletnek, mert aki felfogásomat ismeri és aki két évvel ezelőtt választói gyűlésen elhangzott véleményem a zsidó kérdéssel hallotta, természetesen fogja találni, hogy én most, amikor az állam belügyeit vezetem, elveimnek érvényt is akarok szerezni. Két évvel ezelőtt, amikor a politikai légkör jóval zavarosabb és nehezebb volt, mint a mai, amikor a zsidókérdésről nem is lehetett szabadon nyilatkozni, mint ma, akkor én nyíltan kijelentettem, hogy a zsidóságot nem lehet azonosítani sem a kommunizmussal, sem a forradalommal. Ma a lehangosabbak azok követelik a zsidó politikán való változtatást, akik akkor extrém képviselői voltak az ellentétes főfogásnak.”

Különböztettem azon a gyűlésen azt is, hogy a zsidókérdésben semmiféle agresszív politikára kapható nem vagyok. Ugyanezt mondom ma is és épen ezért bírom benne, hogy a kormány és a zsidóság képviselői közötti tárgyalások sikerrel fognak végződni.

„Annnyit elmondhatok, — írja továbbá Klebelsberg — hogy a tárgyalások során az

az elv vezet majd, hogy Magyarország európai állam és hogy mi a zsidókérdésben nem foglalkozhatunk el olyan álláspontot, amely ellenkezik egész Európában már érvényre jutott állásponttal.”

Ezt az írást a belügyminiszter nemcsak a zsidó asszimilációs lapjában, hanem az „Est”-ben és egyéb napilapban is megjelentette, amiből nyilvánvaló, hogy az egész ígéret és kedveskedés nem egyéb választási manővernél. Ezen a józan belátású zsidók könnyen állítanak és nehezen lehet őket az ellenzékiek táborából a kormány oldalára csalogatni.

Vázsonyi Vilmos cáfolja

hogy zsidó legitimista akciót szervezett

Az Uj Kelet tudósítójától.

Budapest, február 3. Azzal a hírrel kapcsolatban, hogy Vázsonyi Vilmos hátat fordít a magyar parlamentnek és megkezdte az országos zsidó akció szervezését, amely bizonyos legitimista mozgalomnak az érdekében történne, egy újságíró megkérdezte Vázsonyit. Vázsonyi az újságíró kérdésére a következőket válaszolt:

— Már több ízben kijelentettem, hogy én soha nem hangoztattam azt, hogy a zsidóság összessége legitimista, már csak azért sem, mert meggyőződésem szerint a zsidóságnak egyenként epügy joga van politikai véleményét nyilvánítani, mint a keresztényeknek. Ami pedig a recepció miatti dinasztiahűséget illeti, arra azt felelhetem, hogy a recepció miatt a zsidóság nem köteles hálásnak lenni a dinasztia iránt, mert nézetem szerint nem lehetek hálás valamért, ami nekem emberi jogaimnál fogva jár. Az bizonyos, hogy kegyelettel adózunk azon nagy államférfiak emlékének, akik szorgalmazták és keresztül vitték a recepciót. Nevetséges az az állítás, hogy én minden zsidóból legitimistát akarok csinálni, mert én egyéni meggyőződésem szerint soha sem törekedtem arra, hogy a zsidóságot a legitimizmus zászlója alá tömörítsem. Ezek után azt hiszem, nem kell mondanom, hogy semmiféle olyan akciót nem szervezek, amely a zsidóságot a legitimizmus mellett felsorakoztatná. Sőt tovább megyek, én egyáltalán nem szervezek semmiféle zsidó akciót és az erről keringő hírek nyilvánvaló ferdtések. Az igazság az, hogy én akire rá szeretnék fogni, hogy a zsidóságot politikai célok szolgálatába akarom állítani, mindig hevesen elleneztem még azt is, hogy a hitközségek a politikai kérdésekben az egész zsidóság nevében állást foglaljanak.

Metes prefektus a választási listák kiegészítéséről

A prefektusnak sincs választójoga

Az Uj Kelet tudósítójától.

A képviselőválasztásokkal kapcsolatban egész Erdélyben hallik a panasz, hogy a lakosság zöme nincs benne a választókajstromában és követelik a listák kiegészítését. Az összes politikai pártok manifesztációjának van egy azonos pontja, mely felszólítja az arra jogosult polgárokat, hogy a törvényes határidőig jelenjenek meg az illetékes hatóságnál és vétessék fel magukat a választók közé.

Kolozsváron olyan hírek kerültek forgalomba, hogy a városban alig ötszáz adófizetőnek van választójoga. Munkatársunk ebben az ügyben kérdést intézett Metes prefektushoz, aki a választói névjegyzékekről a következő nyilatkozatot tette:

— Tény, hogy a választói listák hiányosak. Kolozsváron körülbelül hatezer embernek van választójoga. Nekem, bár prefektus vagyok, szintén nincs választójogom. Több oldalról érdeklődtek nálam, hogy nem egészítem-e ki a névjegyzékeket, sőt az egyik párt azt a hírt terjesztette rólam, hogy kereken megtagadom a listák kiegészítését. Ezek az urak elfelejtik, hogy a legtöbb adófizető azért nem szerepel a névjegyzékekben, mert amikor az alkotmányozó gyűlés választásai voltak 1919-ben, sokan passzív álláspontot helyezkedtek és önszántukból nem vétettek fel magukat a választók közé. Azóta a kajstromokon nem változtattak.

Bár ezeknek a rezisztálóknak egyáltalán nincs joguk most méltatlankodni, mégis szükségesnek tartom az összes román állampolgárok politikai aktivitását, de a választói névjegyzékeket kikorrigálni nincs jogom. A választói törvény a prefektusnak mindössze egy jogot ad, a központi választói bizottság megalakítását. Ennek a kötelességemnek eleget is tettem. A kolozsmezei központi választói bizottság tagjait már kineveztem és pedig hatót Kolozsvárról, huszonhét tagot a vidéki választók közül. Más teendőm a választások körül nincsen. A választók névjegyzékét szakis királyi rendelettel lehet kiegészíteni. Egy ilyen természetű memorandumot már fel is terjesztettem a kormánynak s ha ennek eredménye lesz, a magam részéről örömmel teszem lehetővé, hogy Kolozsvár adófizetői gyakorolhassák jogaikat. A helyzet különben sem oly kétségbejítő a nemzetiségre nézve, mert a falvakban mindenkinek megvan a választójoga, csak néhány városban van meg az a visszasság, hogy a lakosság jelentékeny része nem szerepel a névjegyzékekben.

Metes prefektus nyilatkozatából kitűnik tehát, hogy a listák kibővítését csak a minisztérium rendelheti el decret-lege alapján. A tény az, hogy a választói névjegyzékeket már közszemlére tették ki és alig van ember Kolozsváron, aki a nevével feltalálhatná a kajstromokban. A kolozsvári választók kerületenként a következőkben oszlanak meg:

I. kerület	1253 választó
II. "	1148 "
III. "	1128 "
IV. "	1078 "
V. "	850 "
VI. "	327 "
Összesen	5784 "

Ezzel szemben Kolozsvárnak hozzávetőleges számításal is legalább tizenkét-tizenöt ezer választójogosult adófizető lakosa van. Fokozza a visszasságot az is, hogy nincs fórum, ahol a polgárok bejelenthetnék a választójogi igényüket arra az eshetőségre, ha a kormány engedne az országos követelésnek és elrendelné a választói névjegyzékek kiegészítését.

— Felállítják a topánfalvi ipariskolát. Bukarestből jelentik: A kormány a kolozsvári földművelésügyi reszort előterjesztésére egymillió lelt engedélyezett a Topánfalván felállítandó mezőgazdasági ipariskola céljára.

A nagyipar rendelje alá érdekeit az állam érdekének

Sasu kereskedelemügyi miniszter a munkásságért és a fogyasztóközönségért

Az Uj Kelet tudósítójától.

Az ellenzéki sajtó a választási küzdelem érdekében egyre többet foglalkozik a kormány gazdasági politikájával és azt írja, hogy a mai kormány sem képes a helyzeten lényegesen javítani. A kormány tagjai sorra nyilatkoznak a gazdasági problémákról, hogy a közvélemény előtt igazolja eljárását. Sasu ipar- és kereskedelemügyi miniszter tegnap a következőket mondta:

— A kormány ésszerű és végleges gazdasági reformot akar teremteni, mert csak így vezethető vissza az ország gazdasági élete a normális útra. Ezért alakult meg a kormány tagjaiból a gazdasági tanács, amely eddig két ülést tartott. Megállapította a kardinális pontokat, amelyek tevékenységének programját képezik.

— A program fontosabb kérdései a következők: 1. Az export. 2. A bevétel. 3. Az élelmiszer kérdése az élet olcsulásával kapcsolatban. 4. A gabonatermékek szétosztása. 5. A kereskedelmi ügye, a szabadkereskedelem tendenciájával. 6. A külföldi devizák, kapcsolatban az állam pénzügyi viszonyainak rendezésével. 7. Az ipar fejlesztése a nyersanyag-behozatal megkönnyítésével és a belföldön szükséges iparcikkek kivételi tilalma.

— A megoldásnál megkeressük az összes kategóriák hivatott képviselőit: nyújtunk támogatást. Meg is kezdtük a működést, pénzügyminiszter kollégámmal együtt felkerestük a romániai nagyiparosok szövetségét.

— Teljes szívvel kívánom, hogy a helyreállítás nagy munkájához megnyerjük Erdély összes gazdasági erőt is, hogy az egész ország részére egységes szervezetünk legyen. Kértem is a fővárosi Nagyiparosok szövetség vezetését, lépjen érintkezésbe az erdélyi munkaadók szövetségével egységes szervezet alakítása végett.

Hangsúlyoztam, hogy ennek az egyesülésnek két szempont figyelembevételével kell megtörténnie: 1. a nemzeti érdek szempontja a szűkebb értelemben és 2. az áldozatkészség. Az állam nagy áldozatokat fog hozni. Vámmentesítésekkel, közvetlen anyagi támogatással s minden más uton támogatni fogjuk a hazai ipar fejlesztését és felvirágzását. Meg vagyok győződve, hogy produkciójuk erősítéséből és növeléséből az államra oly jó pénzügyi helyzet következik, amely a polgárok megélhetését teszi könnyebbé.

— Kívánatos, hogy nagyiparosaink belátásuk: ők is tartoznak áldozatokot hozni a mai nehéz időkben. Mindenkinek meg kell fekezni vágát a nagy és gyors nyereségek után. A legnagyobb figyelemmel kell lenni ama két osztállyal szemben, amelyből a nagyipar él: a munkássággal és a fogyasztó közönséggel szemben. A mai időkben, amikor mindenünnen az erkölcsi anarchia szele fúj, mindenkinek, elsősorban pedig az állam tényleges erőinek, a termelő erők birtokosainak kötelessége megtenni mindent a konszolidációra. Ezért biztos vagyok abban, hogy az összes nagyiparosok alá fogják rendelni a maguk minden érdekeit az állam közérdekének.

— **Uj kolónia Palesztinában.** A keleti kereskedelmi életben közismert gyártó- és kereskedő bankár a bagdadi Ezekiél Sasson negyven ezer font sterlinget adományozott a Zsidó Nemzeti Alapnak azzal a kikötéssel, hogy ezzel az összeggel egy új zsidó kolóniát alapítson Palesztinában. Az adományozó akaratához képest már a legközelebbi napokban megkezdik az új kolónia építését és berendezését és pedig a Jezreeli völgyében, melyet tudvalevőleg a Nemzeti Alap már a múlt esztendőben megvásárolt. Az új kolónia neve az alapító tiszteletére „Givlath Jöchekel” lesz.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:
Szerkesztőség 977. — Kiadóhivatal 844.
Nyomda 879. — Zs. N. Sz. 558.
Fraternitas-nyomda héber-osztály 455.

— **Tanasescu államtitkár megérkezett.** Tanasescu belügyi államtitkár, aki az utolsó néhány napot a fővárosban töltötte, hogy a kormánytól a választások közigazgatási utasításait átvegye, ma visszakerült Kolozsvárra. Az államtitkár a választási névjegyzékek kiegészítésére vonatkozó rendelkezéseket nem kapta meg. A belügyminisztériumban kijelentették, hogy ezt sürgöny útján adják az államtitkár tudomására. Bukarestből szerzett értesülésünk szerint a névjegyzékek kiegészítését a kormány nem fogja megengedni.

— **A pénzügyminiszter beszéde a számvetőségek vezetőinek értekezletén.** Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumban ma értekezletet tartottak a minisztérium számvetőségeinek vezetői. Az értekezleten Bratianu Vintila pénzügyminiszter is részt vett, aki fejtegette azokat az irányelveket, amelyeket a költségvetés összeállításánál szemelőtt kell tartani. Hangsúlyozta, hogy minden fölösleges kiadást törölni és a magasabb kiadásokat redukálni kell, hogy az államkincstár ismét aktív lehessen. Visszapillantást tett a múlt hibáira és kérte az értekezlet résztvevőit, hogy kövessenek el mindent, hogy azok a hibák többé ne forduljanak elő. Azután elhatározták, hogy közelebből újból értekezletet tartanak és az egyes minisztériumok szükségleteiről pontos kimutatást fognak előterjeszteni.

— **Forradámi per a törvényesek előtt.** A kolozsvári törvényszék büntető tanácsa Bohatfal dr. táblabíró elnökelete alatt ma érdekes tárgyalást tartott. Fél lakó népe állott a bíróság előtt, azzal vádolják őket, hogy a forradalom alatt kifosztották a jegyző lakását és a jegyzőt agyonverték. A tárgyalást nem fejezhették be, mert a vádlottak kihallgatása legalább két napot venne igénybe. Az ügyész azt indítványozta, hogy az új tárgyalást a helyszínen tartásuk meg, mert így rövidebben végezhetik el az anyagot és még mindig kevesebbe kerül, mint ha a napokon keresztül itt tartózkodó tanúk díjait fizetnék.

— **Konfliktus a danzigi parlament és a danzigi zsidó hitközség között.** Érdekes kulturortörténelmi dokumetum lesz az az íratváltás, mely a danzigi parlament és a danzigi zsidó hitközség között történt ez év január havában. A danzigi zsidó hitközség alapszabálymódosítást határozott el és a módosított alapszabályait jóváhagyás céljából benyújtotta az illetékes hatóságokhoz. Az új alapszabályok értelmében, ugy látszik, a hitközség a nőknek is megadta az aktív választói jogot. A passzív választói jogot megtagadta tőlük, — legalább is ez tűnik ki a danzigi parlament erre vonatkozó határozatából. A danzigi parlament ugyanis elutasította a módosított alapszabályokat, mégpedig azzal az indoklással, hogy a zsidó nőknek a passzív választói jogból való kizárása ellentétben van Danzig szabad város alkotmányának szellemével. Tudósítónk arról értesít, hogy a danzigi hitközség most újabb alapszabálymódosítást fog benyújtani, melynek alapján ezután a danzigi hitközségben a zsidó nők, mindennemű tisztségre (természetesen a rabbi és kántori tisztség kivételével) választók és választhatók lesznek. Mit erdélyi zsidók csak irigykedve nézhetnek a külföldi példák felé. Mi már azzal is megvölünk elégedve, ha hitközségeinkben minden nagykorú férfinak meg volna a választói joga.

— **Az „Ezra” rendkívüli közgyűlése.** Az „Ezra” Zsidó Egyetemi Hallgatók Egyesülete Czódik Janos elnök távozásával és Gross Gyula könyvtáros lemondásával megüresedett tisztségek betöltése céljából február hó 5-én, vasárnap d. u. fél 2 órakor rendkívüli közgyűlést tart saját helyiségében [Avram Jancu-u. 18]. Kérjük a t. tagokat, hogy teljes számban jelenjenek meg. A vezetőség.

— **Az új sajtótörvény.** Bukarestből jelentik: A kormány Constantin Stefanescu, a „Vittorul” szerkesztőjét, sajtótörvényt nevezte ki.

— **Arab ujság az arab izgatók ellen.** Jeruzsálemből táviratozzák: A Jeruzsálemben megjelenő „Lissan el Arab” című arab napilap jelenti, hogy az arab tömegekben a legutóbbi napokban izgató ügynökök agitálnak a cionisták ellen azzal a céllal, hogy újabb zavargásokat készítsenek elő. „Jeruzsálemben — írja többek között a nevezett arab napilap — tömegével vannak a megfizetett agent provokátorok, akiknek az a megbízatásuk, hogy a köznyugalmat és rendet hazug híreikkel veszélyeztessék. Ezek az emberek az arab népnek csak ártalmára vannak és egyre mélyebbé teszik a szakadást az arab lakosság és a mandatárius hatalom között. A kormány tartsa kötelességének, hogy ezeket az embereket, akik a kulisszák mögött hintik el a viszálykodás magvait, minden eszközzel ártalmatlanná tegye.” — Igen örvendetes jelenség, hogy ma már a hivatalos arab felhang is ennyire békés hangokat peng.

— **Mizrachi központi Kolozsváron.** A Kis Intézőbizottság egyik utolsó ülésén elhatározta, hogy a mizrachi-ügyek országos intézését Altmann Sámuelre bízta, aki Kolozsvárról fogja a szervezés munkáját végezni. A Mizrachi nagyváradi központját áttelepítették a Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári centrumába. Altmann Sámuel már meg is kezdte az országos szervezést és felhívja a helyi csoportokat, hogy amennyiben a szervezés körüli munkában jelenléte, szükségessé válna, szíveskedjenek őt erről értesíteni.

— **Este Kolozsváron.** Külön alkalmakra szerződött politikai ágensek napok óta nem mutatkoztak. Végig jártam az összes elgondolható helyeket, ahol ember nem jár, még a redakcióba is betévedtem. Nem találtam ott se. Végre, fényes déli időben ráakadtam az egyik kávéházban. Fejét lehorgaszva ült, ezzel szemben számtalan snapszos pohár állt előtte. Ágensem szemmeláthatólag teli állapotban volt, viszont a poharak kiürített állapotban.

— **Ember! —** förmédtém én rá, — fényes nappal pálinkázni!

— **Semmi fényes nappal! —** morfondirozott külön alkalmakra szerződött politikai hirszerzőm és titkolózva hajolt fülemre. — Nem tudja, hogy most esti tíz óra van?

— **Ember! —** ordítottam én újra, — déli tizenkettő van. Jöjjön legalább ki a friss levegőre. És ezzel már cipeltem kifelé. Politikai hirszerzőm kellellenül engedelmeskedett.

— **Este van, este van! —** hajlogatta egyre az idézetet Arany Jánosból.

— **Nappal van, déli tizenkét óra van! —** dörgtem én a fülébe.

A derék hirszerző bizalmatlanul csóválta fejét. Egyszer csak megbicsaklott az egyik utcasarki villanylámpa előtt.

— **Nézzen oda! —** mondotta diadalmasan és a lámpára mutatott, — ugye, hogy igazam volt!

— **Mit néztek? —** hűledeztem én vissza.

— **Égnek a villanylámpák az utcákon? —** kérdezte harsogva a hirszerzőm?

— **Nem, —** mondtam én egyszerűen.

— **Akkor mégis csak este van** mondotta külön alkalmakra szerződött politikai ügynököm és visszament a kávéházba, a snapszos poharak mellé.

— **János —**
Házasság. Dr. Weimann Izsó nagyváradi ügyvéd, e hó 7-én tartja esküvőjét Szezmáron Reiter Fridával, Reiter Móritz fa-kereskedő leányával.

Wolff Sámuel és neje, tisztelettel értesítik a meghívottakat és az ismerősöket, hogy leányuk és Klein Lajos esküvéje február hó 7-én nem Nagyváradon, hanem Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 28. számú háznál délután lesz megtartva.

Grünbaum Izidor Désről eljegyezte **Nussbacher Zsenikét** Magyarláporsól. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Nők a bukaresti városi tanácsban.** Bukarestből jelentik: A főváros új tanácsának 4 nő tagja is van. Ez az első eset, hogy a fővárosi tanácsnak női tagjai vannak.

— Haggibbor-játékosok érkekezlete. Szombat este nyolc órakor a Haggibbor I. és II. csapatának összes aktív játékosai érkekezletet tartanak a klubhelyiségben. Előzőleg az ifjúsági csapat tagjai gyűlnek össze hat órakor érkekezletre.

— „Poale Cedek“ estélye. Vasnap este lesz a „Poale Cedek“ kolozsvári zsidó iparosegylet nagy műsoros estélye. A műsor első részét teljesen betölti a „Szedzsera“ című darab, melynek itt lesz az első bemutatója. A lelkes rendezőség ezúttal nem elégedett meg azzal az impozáns műsorral, melyet ebből az alkalomból összeállított, hanem egy eredeti darab bemutatásával irodalmi eseményre kívánta tenni az estélyt. A vasárnapi Poale Cedek-est iránt már is óriási érdeklődés mutatkozik, úgyhogy a fényes siker előre is biztosítva van. A rendezőség kéri azokat, kik nem kapták volna kézhez meghívójukat, hogy ezt indig Mórni [Mátyás király-tér 19] jelentsék be.

— **Kimutatás** a Chevre Kadisa kórház élelmező bizottságának 1922 évi január havi működéséről. Január havában kiosztott ebédek száma 1413 adag, tejmennyiség 183 liter, bormennyiség 30 liter. Bevételek: Késspénz múlt hóról 7346.80, havi hozzájárulások 4805, templomi adományokból 1680, betegek hozzájárulásából 802, perselyből 323.50 lei. Összesen 14.957.30 lei. Kiadások: Ételhordásért 1413 adag a 3.239, főzésért 1441, melegítésért 500, jutalékért 618, segély 60, igazgatási költség 720, egyenleg 7349.3 lei. Összesen 14.957.30 lei. Cuij, 1922 január hó 31-én. *Mózes Elek jegyző, Rosenzweig Antal Ch. K. elnök, Neumann Mórni bizottsági elnök.*

* **Annajira előrehaladtak a pesti festőművészek kiállításának előkészületei, hogy a képek már szombaton el lesznek rendezve a Keszeg könyvkereskedés fölé kiállítva világításu helyiségben és a kiállítás már a naptól fogva megtekinthető. A képek rendkívüli olcsósága a műbarátok százait fogja bizonyára a kiállításra vonzani.**

* **„Oh jaj megfojt ez az átkozott köhögés“, Egger mellspasztillát csakhamar meggyógyítanak. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.**

* **Legszébben csak Czinknél festhet és tisztíthat. Dézsmá-utca 5.**

* **Érdeklődők figyelmébe!** Kérésükre ezúton értesítjük, hogy a bethlemi főrabbi, Jehuda Lichtensteinnak a *Jahzeit* napján február hó 7-én lesz a sírkö felállítására, mely alkalommal a chevre Misnajesz-szidét rendez *הגדה ליל חמשה עשר* és ugyanekkor *השקט* mondások is lesznek.

Kolozsváron a rendőrprefektúra állítja ki az utleveleket

Változás az utlevélrendszerben

Az Uj Kelet tudósítójától

A román utlevélrendszer az utlevelek kiállítását a rendőrprefektusok hatáskörébe utalja, de minthogy az erdélyi és okiráltságbeli rendőrségeket az állam csak most egységesítette, ezt a jogot eddig a prefektusok gyakorolták. Tegnap rendelet érkezett a prefekturára, hogy utlevelek kiállításával a belügyminiszter a rendőrprefekturákat bízta meg. Metes prefektus eleget is tett a rendeletnek és február elsejétől már a központi rendőrségen állítják ki az utleveleket. Popovici Valér rendőrprefektus az utlevélrendeletéről a következőkben nyilatkozott az Uj Kelet munkatársának:

— A miniszteri rendelet a rendőrség egységesítésével van kapcsolatban. Már ezelőtt is a mi jogunk lett volna a pasaportok kiállítása, de míg az inkvadralás nem történt meg, nem vehettük át ezt a hatáskört a vármegyei prefektustól. Tegnap megtörtént az átvétel és az utleveleket már itt állítják ki, de csak kolozsvári lakosoknak. A kolozsvári utlevélosztály vezetőjéül dr. Cosma irodafőnököt neveztem ki. A vármegye más községeiben lakóknak ezentúl is a vármegyei prefekturán kell beadni az utlevél iránti kérvényüket. A miniszteri rendelet ugyanis úgy szól, hogy csak ott választandók el a városi és a vármegyei lakosság utlevélügyei, ahol rendőrprefektúra van. Másutt, ahol csak első vagy másodosztályú rendőrség van, az utleveleket továbbra is a vármegyei prefektúra adja ki.

A rendelettel az utlevélrendszer módja nem változik meg, minden eddig érvényben levő intézkedés ezentúl is törvényerővel bír. Eddig a rendőrprefektus nyilatkozata. Tájékoztatásul megjegyezzük, hogy az utle-

vélhez szükséges okmányok megszerzésében változás állott be. A városi tanács határozatilag elrendelte, hogy hadmentességi bizonyítványt a katonai ügyosztály csak úgy állíthat ki, ha ezt külön kérvényezik és a városi tanács a kérelmet teljesíthetőnek találja.

Az utlevélrendszerben azonban gyökeres változás várható. A Grácban összeült utlevélkonferencián ugyanis — melyről az Uj Kelet már hírt adott — az utódállamok között megállapodás jött létre egységes utleveleket két évre fogják kiállítani s egyszerű láttaozással az összes utódállamok területére érvényesek oda és visszautazásra. Gráci távirat szerint a szerződést Románia és Lengyelország megbízottai is aláírták. Az egységes utlevél, melynek ára tíz francia aranyfrank és Julius elsején lép életbe, Olaszország, Jugoszlávia, Ausztria, Csehszlovákia, Románia, Magyarország és Lengyelország területére érvényes.

KÖZGAZDONSÁG

Monatóriumot rendel el a kormány a külföldi fizetésekhez

Az Uj Kelet tudósítójától

Az előző kormányok idején a román valuta leromlását főleg annak tulajdonították, hogy a kormányok nem elég „erősek“ és ezért a külföld nincsen bizalommal Románia iránt. Elsősorban épen a mai kormány sajtója érvelt így a valuta mellett s a kormányok ellen. Most aztán hogy a Bratianu kormány került uralomra, várták, hogy a valuta hirtelen fellendüljön. Ez nem következett be, sőt az új rezsim alatt a lei párisi árfolyama tovább néhány pont veszteséget mutat.

A liberális sajtó természetesen lényegesen változtatott előbbi magatartásán és azt hirdeti, hogy a valuta nem politikai változások hatása alatt alakul, hanem az általános gazdasági viszonyok következtében. A kormány nem fektet súlyt a lei párisi árfolyamára. A tizes árfolyamot sem tartja a román pénzegység reális értékének, tehát ezt az értéket nem is igyekszik állandósítani. A pénzügyminiszter legutóbbi kijelentése szerint a kormány egészen más uton, mégpedig a következő két módszerrel fogja a román pénz reális értékét helyreállítani.

1. A kormány átír az érdekeit külföldi államok kormányaihoz a leivel üzött spekuláció letörése érdekében és ki fogja fejezni, hogy Románia mai gazdasági helyzete nem igazolja a lei alacsony árfolyamát.

2. Amennyiben ez a lépés nem jarna eredménnyel, Románia gazdasági élete abszolút passzivitást tanúsítana a lei külföldi jegyzésével szemben. Egyben szigorú rendszabályokat léptetne életbe a kormány a hazai kereskedelem külföldi érdekeinek megvédelmezésére. Mindenekelőtt a külföldi fizetésekre vonatkozó monatóriumot rendelné el. A kormány reméli, ezáltal a külföldi hitelezők maguk is mindent elkövetnek, hogy a román valuta jogos értékét visszanyerje.

Kétségtelen, hogy a kormány elhatározása alkalmas a lei külföldi árfolyamának emelésére, kérdés azonban, milyen ellenintézkedéseket tesznek külföldön Romániával szemben. A kormány talán pillanatnyi sikereket elérhet és az uralomra jutásához fűzött reményeket látszólag beváltja, de nagyon valószínű, hogy ez a politikai siker hamarosan gazdasági téren bosszulná meg magát.

Zürichi tőzsde február 3-án. Nyitás. Berlin 250, Newyork 513, Milánó 2385, Prága 965, Budapest 75, Zágráb 165, Varsó 15, Bécs 16, Osztrák korona 8.

Az ipari vállalatok közölkék vagon-szükségletüket. Bukaresti munkatársunk jelenti: A CFR. vezérgazgatósága felszólítja az összes ipari vállalatokat, közölkék átlagos vagon-szükségletüket a kerületükbe tartozó ipar-felügyelőséggel, hogy ezáltal a vagonok rendszeres elosztása a jövőben lehetséges legyen.

A bukaresti bankok megszüntették a devizaátutalást. Bukaresti munkatársunk jelenti: A Bratianu-kormány az a rendelete, amely szerinti minden devizaüzlethez a pénzügyminisztériumban működő valutabizottság engedélyét kell kérni, mint előrelátható volt, azt eredményezte, hogy a bukaresti bankok megszüntették az összes devizaátutalásokat. A rendelkezések természetesen következménye volt ez, mert teljes lehetetlenség a bankoktól azt kívánni, hogy minden egyes esetben, még legjelentéktelenebb ügyleteiknél is, amelyek külföldre szólnak, egy lépést sem tehessek addig, amíg a valutabizottság, a megszkottát hivatali lassúsággal, nem adja meg hozzá a beleegyezést. A bankok a rendelet felfüggesztése érdekében erős tiltakozásra készülnek és rá akarnak mutatni arra, hogy azzal, hogy a devizaforgalom normális útját megakasztotta, csak a spekulánsok rejtett utakon történő valutabizottságának kedvezett.

A kormány kifogásolja a központi hatalmaknak fizetendő jótétel előfeljeteinek a teljesítését. Bukaresti munkatársunk jelenti: Hétfőn délután érkekezlet volt a pénzügyminisztériumban, amelyen Bratianu Vintilán kívül résztvett Duca külügyminiszter, Eftimie Antonescu a békeszerződések végrehajtóbizottságának és Cristodorescu mérnök a jótételi bizottság tagja. Megvizsgálták a st.-germaini, versaillesi és trianoni békeszerződések jótételi klauzuláit és megállapították, hogy a központi hatalmak nem teljesítették a szerződéseknek azokat az előfeltételeit, amelyeknek alapján joguk lenne a teljes jótétel követelesére. Hasonlóképpen kifogásolták a Románia által fizetendő háborus adósságok formaszerejét és jogszerűségét.

Emelkedik a nyersbőr ára. A nyersbőr ára az utóbbi napokban lényegesen emelkedett. Ez a feltűnő és hirtelen emelkedés az új kormány programjának az eredménye, amennyiben az erdélyi borszövetkezet határozott kérelmére mssgigérték, hogy rövidesen felfüggesztik az igazságtalan és indokolatlan borkivitel tiltó rendeletet. Az erdélyi börgyárak most már erősen érdeklődnek a belső borkivitel után és már jelentős mennyiségeket vásároltak tízenyolc-husz leiert kg.-ként. Értesülésünk szerint külföldi érdeklőségek is érdeklődtek nyersbőr után az erdélyi borszövetkezetnek s remény van rá, ha felfüggesztik a kivitel tiltó rendeletet, élénk kivitel fog megindulni különösen Németország és Csehszlovákia felé.

Veszélyben van az állatkivitel. Néhány napja megirtuk, hogy a Romániából kivitelre kerülő állatok háromnegyedrészre járványos betegségekben szenved. Emiatt elrendelték, hogy a kivitelre szánt állatokat a határállomásokon tízennégy, illetőleg huszonegy napig megfigyelés alatt kell tartani. Ez a rendelet hejyes és indokolt, de technikai okok miatt végrehajtása majdnem legyőzhetetlen akadályokba ütközik. Ugyanis az utóbbi hetekben fellendült állatkivitel következtében a megfigyelés alatt álló állatok elhelyezése ropant nehéz, másrészt az állatok élelmezése és felügyelete jelentékeny költséget okoz a tulajdonosoknak. Emiatt a romániai állattulajdonosok nem akarnak és nem tudnak exportálni mindaddig, míg fel nem függesztik a megfigyelési határidő betartását.

Szigorúan ellenőrzik a cigarettapapír monopolizálását. Illetékes helyről nyert értesüléseink szerint sokan megkísérelték a cigarettapapír monopolizálásának kijátszását, amivel lényeges kárt okoznak az államnak. Egyesek nem jelentették be készleteiket, amit most titokban árusítanak. Az illetékes hatóságok a legszigorúbb ellenőrzést fogják gyakorolni és ha visszaélésnek jönnek nyomra, a teljes készlet elkobzásán kívül jelentékeny pénzbírsággal is sújtják az illetőt. Ezzel egyidőben a határon is megszigorítják az ellenőrzést, nehogy az eldugott készleteket külföldre csempészhessék.

Valutapiac:

Páris, febr. 2. Bukarest 10 —, London 5133 —, Newyork 1192:0, Belgium —, Róma 561/8, Svájc —, Prága 221/8, Berlin 527/8, Bécs 3/8 —, Budapest —, Belgrád —, Zürich 232.50.

Bukarest, febr. 3. Márka 68—70, leva 82—84, török lira —, font sterling 555—560, francia frank 1060—1081, svájci frank 25—26, lira 580—600, dramma 495—500, dinár 190—200, dollár 128—130, Napoleon 465—470, arany 465—470, osztr. kor. 200—220, magy. kor. 21—22, szokol 240—250, lengyel márka 440—450.

Szom
Ber
hága 4120
Róma 960
1732:50. Z
Prága 373
Zür
4300—, M
—, Stock
Buenosayr
Zágráb 165
osztr. kor.

A K
irták: Ste
már-már
lemi Leh
ben teljes
simogató
lésen keze
ciója. A l
telce újsz
Zenének és
darab köze
akkordok
lalára. A
hóst a bete
rosszvárha
Zajos és je
Kolbay Ila
énektudása
szerepelebe
Leb, Izsó
váltak. Ko
A közönség
gyöngyörű

Szombat d.
ha
Szombat es
sz
Vasárnap d
[
Vasárnap d
sz
Hétfő: Ké
d
A másorra

Alar
gulat, a pr
brillians sz
darabjának
Alarcook.
legsúlyosab
imponáló s
azokat az
nek, de rá
is, amelyek
példálatlan
a Biró La
ambicióval

Ujrafo
Me
üzem
várado
u.) 20

Berlin, febr. 2. Lei e.f. 155.50. Amsterdam —, Brüsszel —, Krisztiania 3236.75, Kopenhága 4120.85, Stockholm 5179.80, Helsingfors —, Róma 960.50, London 875.10, Newyork 213.35, Páris 1732.50, Zürich 3069.—, Madrid —, Bécs 678.—, Prága 3786.62, Budapest 3360.

Zürich, febr. 2. Berlin 260.—, Amsterdam —, Newyork 513.—, London 2205.—, Páris 4300.—, Milánó 2415.—, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztiania —, Madrid —, Buenosayres —, Prága 950.—, Budapest 75.—, Zágráb 165.—, Bukarest —, Varsó 16.—, Bécs 17.—, osztr. kor. 8.—.

SZÍNHÁZ

A Kék mazur. (Lehár operettje, librettóját írta: Stein és Jenbach.) Kevés tánc és sok mély, már-már az operai fajsúlyt megközelítő zene jellemzi Lehár új operettjét. Vannak részei, melyekben teljesen eltűnik a könnyű operettmuzsika és a simogatón lögy melódiaikon és mesteri hangszerelesen keresztül csillog. Lehár megkapó zenei intuíciója. A librettó rövid és bájos szerelmi történet, tele egyszerűen ható színpadi ötletekkel és jókedvvel. Zenének és librettónak egyaráni hibája, hogy a darab közepe táján erősen esik és csak a befejező akkordok emelkednek újra az első felvonás magasságára. A szereposztás elsőrangúan sikerült. A főhőst a beteg Réthely helyett Tompa Béla, a marosvásárhelyi színház énekes bonvivánja játszotta. Zajos és jól megérdemelt sikert aratott. A hősnőt Kolbay Idikó adta. Meleg, csongó organuma és énektudása most is magával ragadó volt. Komikus szerepekben Berkó József, Nagy Gyula, Leöveg László, Izsó Miklós és Miklóssy Margit elsőrangúan voltak. Kovács Károly erős fejlődésről tett tanúságot. A közönség nagyon sokat mulatott és amellet gyönyörű zenét kapott. g. j.

HETI MŰSOR

Magyar Színház

Szombat d. u.: Névtelen asszony. [Igen olcsó, egy-harmadára leszállított helyárakkal.]
 Szombat este: Kék mazur. [Operettujdonság negyedszer. Rendes helyárakkal. Napibérlet 92. szám. D.]
 Vasárnap d. u.: Igloi diákok. Előtte: Frivol akta. [Ujdonság negyedszer. Olcsó helyárakkal.]
 Vasárnap este: Kék mazur. [Operettujdonság ötödik-szer. Rendes helyárakkal. Általános bérlet-szűnetben.]
 Hétfő: Kék mazur. [Operettujdonság hatodszor. Rendes helyárakkal. Napibérlet 93. sz. A.]
 A másorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A színházi iroda hírei:

Alarcok. A drámai élet létkeltése, izzó hangulat, a problémák fejtegetésében ibseni mélység, briliáns színpadi technika, ezek a Biró Lajos új darabjának jellemző értékei. Az új darab címe: Alarcok. Négy izgalmas felvonáson keresztül a legsúlyosabb társadalmi kérdést feszegeti bátran, imponáló szókimondással. Lerántja az emberekről azokat az alarcokat is, amelyekkel tudatosan viselnek, de rámutat azokra a láthatatlan alarcokra is, amelyek tudat alatt fedik az embereket. Egy példátlanul érdekfeszítő bűnügyi história a kerete a Biró Lajos gazdag mondánivalójának. Igen nagy ambícióval készült a színház egész drámai személy-

zete az új Biró darabra. A próbák az igazgató vezetése mellett folynak s a főszerepeket Poór Lili, Baróti Erzsébet, Laczkó Aranka, Táray Ferenc, Oláh Ferenc, Janovics Jenő, Lengyel Vilmos, Forgács Sándor, Izsó Miklós fogja játszani. A jövő hét szerda estjén, premierbérletben fogják bemutatni az Alarcok-at. — Támár. Az Alarcok próbáival párhuzamosan folynak az előkészületei dr. Bródy Miklós Támár c. hatalmas operájából. Az Alarcok után a Támár lesz a színház legközelebbi ujdonsága. — Névtelen asszony — egyharmad helyárakkal. Ma délután három órákor Bisson érdekes 5 felvonásos drámája, a Névtelen asszony kerül színre a címszerepben Poór Lilitel s annyira leszállított helyárakkal, aminők az ifjusági előadások alkalmával szoktak érvényben lenni. — Kék mazur. Szombaton este negyedszer, vasárnap ötödik-szer (általános bérlet-szűnetben) s hétfőn hatodszor adják Lehár diadalmas sikerű új operettjét, a Kék mazur-t.

Főszerkesztő: Dr. FISCHER JÓZSEF

Felölös szerkesztő: MARTON ERNŐ

Kiadó: KADIMA kiadóvállalat r. t.

Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 48 - Kiadóhivatal: Brassai-utca 10. sz. Fiókkiadóhivatalok: Nagyvárad, Deák F.-utca 9. Arad, Str. Alexandri 1.

Előfizetési ár havonként 30 lei
 Egyes szám ára mindenütt 1 lei 50 bani

Hirdetéseket milliméteres díjazás szerint veszi fel a kiadóhivatal

Színház után az élte közönség találkozó-hegelye a **Central Buffet**

Olaszországból egy friss szállítmány

narancs, citrom érkezett

Léb Fivérekhez
 Cluj, Telefon 4-71.

Lapkihordó

asszonyok felvételnek a kiadóban

Ujrafoncsorozás!

Péchy és Társa

Finntükrök gyártása!

Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár

üzemelt ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Șaguna (Kapucinus-utca) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők.

KÉRJEN ÁRAJANLATOT!

BOLOND

az aki ügynöktől vesz drága essencet, míg nálam a legfinomabb **rumkompozíciót** megrendelheti utánvét mellett **65 lei kilogramonkénti árban**

Glück Henrik

Oradea-Mare (Nagyvárad)

Calea Vict. volt Kolozsvári-u. 74. 1294

„ARGENTA”

óra, ékszer és alpaccaóru nagykereskedés

CLUJ,

Str. Filipescu (Óvár) Szételek-u.

Ajánlunk azonnali szállításra:
 Junghans és Kiengle gyártmányu:

Kis és nagy ébresztő órákat, miniatűr órákat, hárfagong és mezzogong falórákat, különféle ingaórákat Bäckker szerkezettel, miniatűr szalonórákat

Hacker, Wolkenstein és Glücksehg gyártmányu chinaezüst

dísz-, ajándéktárgyak és szervizekben szortírozott nagyraktár. Berndorf evőeszközök. Gyönyörű kivitelű Bijuterie választék.

Szolid, olcsó árak.
 Pontos postai szétküldés.

Nagymennyiségű lámpaárú, cseh táblaüveg, karisbadi porcellán és Dittmar-féle lámpaárú érkezett.

DEUTSCH K.I.

üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság

Oradea-Mare — Nagyvárad,

Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4.

TELEFON 71.

1268

Pontos és szolid kiszolgálás.

TUNGSRAM

Tungram Villamossági R. T. Cluj, Kőmálalja-utca 25. Telefon 201. 1281

London 5133 —,
 ma 561/s, Svájc
 écs 3/s —, Buda-
 50.

70, leva 82-84,
 35-560, francia
 lira 580-600,
 dollár 123-130,
 ezüst —, osztr.
 szokol 240-250,

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó ára 1 lei. Vastagabb betűvel 2 lei.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lei.

Angolból, franciából és németből oktatók, havi 70 leiért. Calea Victoriei (Kossuth L.-u.) 16. 3176-1.

Egyetemi hallgatók 6 tanítványi vállalat. Ajánlatokat „Orvostanhallgatók” feligére a kiadóhivatalba kérek.

Pályázatot hirdetünk egy intézetünkben betöltendő banktisztviselői állásra. Csak oly, kereskedelmi végzettségű, román, magyar, német nyelvet írásban és szóban bírósági pályázathoz, akiknek ezen felül legalább 1-2 évi bankgyakorlatuk van. Medgyesi Általános Takarékpénztár Rt. Medgyes.

Bádog és zománcszett
edény legelőnyösebben valamint mindenféle bádogos és vízvezeték szerelő munkákat legelőnyösebben úgy helyben, mint vidéken vállal 1298

Frisch Samu
Cluj, Calea Motilor (volt Monostori-u.) 143.

Bőrlábszárvédő
elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286
Krébs János szijgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

A bécsi divat saison-ujdonságai megérkeztek
Női divat különlegességek nagy válogatásban, szolid árak, finom anyagok 1267
Grünwald és Steiner
női divatkülönlegességek áruháza CLUJ, PIATA UNIRII No. 12.

Nőgyekek figgelmébe!
Megnyit! SALON DE PARIS Megnyit!
Speciális női fodrász, hajfestő és manikűr terem. Hajfestés a legtermészetesebb színekben. Fejmosás, ondoilálás, fésülés u. m. történelmi és fantazie frizurák, bandacre frizettek, hajfonatok, legszebb kivitelben. — Cal. Victoriei (Kossuth Lajos-u.) 2. 1284

Erdélyben legelőnyösebben a clujii (kolozsvári) Nagy Áruházban
vásárolhat rövid-, papír-, kötött és norinbergi árukat
Piata M. Vitezuí 40. sz. a. Telefon 494.
Vidéki levélbeli megrendeléseket postán pontosan eszközöl és meg nem felelő árut visszacseréli!

Perfekt gyors és gépirót keres azonnali belépésre az Uj Kelet szerkesztőségébe. Jelentkezni lehet délelőtt 11-től délután 6-ig Calea Regele Ferdinand 43.

Nagy nyomdávalat tulajdosa keres a belvárosban vagy Széchenyitér közelében butorozott szobát. Agynemével rendelkeznek. — Ajánlatokat „Fraternitas”-nyomda jellege alatt a kiadóhivatal továbbítja.

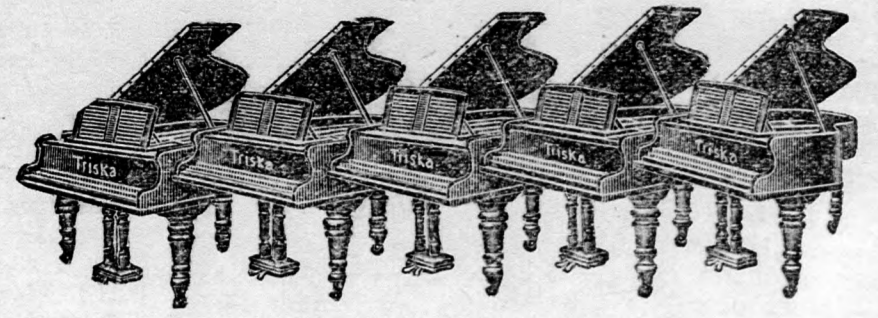
Pianninót bérbe keresek. Cim a kiadóhivatalban.

Boeskor, mosótalp, felsőbőr és szijgyártóbiánk
Állandóan nagy készlet késznyben és nagyban, legelőnyösebb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kizárólag postacsomagokban is elküldjük. — Jelenlegi talp és boeskor ára 65-70 lei. — Vagonfűtésnél 5 százalékos kedvezmény. **SÁMSON BŐRGYÁR,** Gyufagyár-utca 1 — Gyors-áru raktárral szemben. — Telefon: gyár 3-86 - lakás 3-87 (278).

TRISKA J.

zongora nagyraktára

elvéllalja egy angol, mint bécsi szerkezetű zongorák megrongált vagy hiányzó alkatrészeinek javítását vagy pótlását. Hangoló megrendelhető. Bartha Miklós-utca 14. Uj zongorák raktáron. Telef. 419.

Kötött-, rövid- és galanterie raktáromat **angro kiárusítom**
Eisenstädter Fülöp volt Lakatos-áruház
Cluj, Strada Regina Maria 13. szám.
A többi összes cikkekből március 15-iktől 10 százalékos árengedmény. 1274

LLOYD az előkelő zsidóság találkozó helye. ORT. ÉTTEREM
Bankettek, lakodalmak legjobb kivitelben és a legújtanosabb árban. Cluj, Mátyás kir.-u. és Unió-u. sarok

Műköszörős, késes, műszerész
szakmába vágó munkákat szakszerűen vállalom, szolid és pontos kiszolgálással
Gajzágó Márton
Cluj, Birtol-u. 5. (Óvár.) 1285

Kereskedők figgelmébe!
Rózsahegyí és más gyártmányú szövőfőnő, **Grahmann-fejtő** kapható a most megnyitott **Judovics Lázár** engros üzletébe Cluj, (Kolozsvár) Calea Reg. Ferdinand v. Vesselényi Miklós-utca 11. szám. **Bejárati a Szép-utcai oldalon** 1308

Első Erdélyrészi Ékszerárúgyár
CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Xenopol (Szapann-u. elején)
Állandóan raktáron tart saját készítményű láncot, gyűrűt karkötőt stb. Vállal minden szakmába vágó munkák elkészítését, alakítását és javítását. Fogászati arany és forrasztó. Huzal és lemez arany- és ezüstben. Törmelékarany-beváltás. 1273
2-13 TELEFON TELEFON 2-13

Feuerstein és Löwi
textil, kötött és rövidáruháza
Cluj, Strada Regina Maria 12.

Világeikk!
Luxor's Coron Blue
Meszeléshez és kékítéshez nélkülözhetetlen angol kocka. I-a minőség. 1 láda 32 csomag. 16 csomag 1/4 és 16 csomag 1/8-es. 192 drb. 200 lei beküldése ellenében postán franco küld a „LUXOR” vegyészeti gyár, Cluj, Telegram: „Luxor”, Cluj, Telefon 12-97. Engros engedmény. 1295

Minden házban fontos!
Az egészség érdekében nélkülözhetetlen pávatölt-, vatta-, lószór- és gyapjútisztító, melyet gőzerőre és vegytisztításra berendezett műhelyemben 1252 gyorsan és pontosan vállalom. Raktáron tartok kész párnákat és tollat. Mérsékelt árak! Szolid kiszolgálás!
Stern Salamon Keszeth L.-u. 10.

FRIEDMANN ÉS SCHÖN
fűszer-, gyarmat-, festék és rövidáru nagykereskedése **Satmare-Szatmár.**
Állandó nagy raktár:
REICHHOLD, FLÜGGER és BOECKING-féle lakkokban
„SCHMOLL”, „REVOLVER”, „SOLO” cipőkrémek fölerakata, a „HEKRULES” ruhafesték fölerakata.
Csak viszonteladókat szolgálunk ki.
Drogárak nagyban

Kadima kiadóvállalat Rt. kiadása, Cluj-Kolozsvár